

*Навчально-методичні
матеріали*

Розвадовський Володимир Іванович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ
методичні вказівки для підготовки до
самостійної роботи
студентів 1 курсу
заочної форми навчання

Івано-Франківськ, 2018

Міністерство освіти і науки України Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного
та адміністративного права

РОЗВАДОВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

методичні вказівки для самостійної роботи студентів
денної форми навчання 1 курсу (спеціальність «Право»)

Івано-Франківськ – 2018

ББК 67.300 (4Укр)

Р64

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (протокол №

Рецензенти:

Марцеляк О. В. доктор юридичних наук професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

Сворак С. Д. доктор юридичних наук професор кафедри теорії та історії держави і права Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

Розвадовський В. І. Конституційне право України. Методичні вказівки для самостійної роботи для самостійної роботи (для студентів заочної форми навчання) [текст] Володимир Іванович Розвадовський. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2018 – 25 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника і призначені для самостійної роботи студентів заочної форми навчання із курсу «Конституційне право України». У методичних вказівках коротко охарактеризовані теми, що виносяться студентам на самостійне вивчення, термінологічний словник. Окрім того визначені найважливіші питання для опанування та обговорення, тести та реферати. Методичні вказівки містять також завдання для контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання, які є обов'язковими до виконання. До кожної теми поданий перелік нормативних актів та літератури Методичні вказівки призначені для студентів напрямку підготовки 6.030401 «Право», галузь знань 0304- Право. ОС – бакалавр.

ББК 67.300 (4Укр.)

©Розвадовський В.І.

© Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2018

Вступ

Конституційне право України - одна з профілюючих галузей права та єдина в правовій системі України фундаментальна галузь. Це проявляється в тому, що конституційні приписи повинні регулювати та охороняти важливі суспільні відносини, встановлювати при цьому належність публічної влади, її організацію та гарантії основних прав і свобод людини і громадянина.

Для глибшого вивчення та засвоєння знань з програми робочої навчальної дисципліни «Конституційне право України» застосовується така форма навчального процесу, як самостійна робота студентів.

Самостійна робота – це форма навчання, при якій студент засвоює необхідні знання, оволодіває вміннями і навичками, навчається планомірно, систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності. Її відмінність від інших форм навчання в тому, що вона передбачає здатність студента самому організувати свою діяльність у відповідності до поставлених завдань.

Застосовуючи самостійну форму навчального процесу навчальної дисципліни конституційне право України у студента формуються такі важливі ознаки, як:

- самостійний характер роботи студента за матеріалом;
- різноманіття форм діяльності студентів у процесі пошуку найбільш вагомих і поглиблених знань при вивченні предмету;
- самостійна робота формує у майбутнього спеціаліста відповідну мотивацію та навички самоосвіти, які будуть його супроводжувати все життя. Адже освіта не закінчується з одержанням диплома, людина, яка не займається самоосвітою, безнадійно відстає від інших колег у фаховому, політичному та культурному аспектах життя;
- самостійна робота визначає рівень засвоєння студентом знань на лекціях, семінарських та практичних заняттях.

Саме в процесі самостійного опрацювання матеріалу студент бачить ті прогалини в знаннях, які йому слід ліквідувати першочергово, тому, що в іншому разі вони можуть стати серйозною перешкодою до опанування певної теми та всього матеріалу в цілому.

При розробці методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів було за основу взято два модуля програми робочої навчальної дисципліни конституційне право України, а саме план самостійної та індивідуальної роботи студента, враховано специфіку питань по чотирьох змістовим модулям, а також по кожній темі окремо. Дані короткі роз'яснення стосовно поставлених питань, а також запитання для самоконтролю. Після розгляду тем самостійної роботи студентам рекомендуються індивідуальні завдання для перевірки матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання.

Самостійна та індивідуальна робота студента, оцінювання самостійної роботи студентів проходить методом накопичування балів за виконану самостійну роботу протягом навчального періоду.

Студенти повинні знати і орієнтуватися, що таке самостійна робота і які важливі положення можна виділити знаючи структуру і зміст самостійної роботи студента а саме:

самостійна робота студента є важливим чинником творчої, наукової активності студентської молоді;

самостійна робота вимагає системності і послідовності у виконанні поставлених на лекціях, семінарських і практичних заняттях завдань;

самостійна робота є ефективним засобом розвитку пізнавальних здібностей студента, тоді коли вона координується, контролюється і спрямовується викладачем.

За результатами вивчення курсу конституційного права України студенти

повинні **знати:**

- поняття, предмет і методи конституційного права;
- систему і функції конституційного права;
- джерела конституційного права;
- основні засади конституційного ладу України;
- конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина;
- основні форми народовладдя;
- органи державної влади, їх статус та порядок діяльності;
- територіальний устрій України;
- систему місцевого самоврядування в Україні та інші конститу-

ційні інститути.

Опанувавши навчальну дисципліну студенти повинні

вміти:

- аналізувати положення Конституції України;
- тлумачити конституційне законодавство;
- характеризувати конституційно-правові інститути;
- застосовувати одержані знання на практиці.
- обґрунтовувати підстави і порядок реалізації громадянами передбачених
- Конституцією України прав і свобод.

давати усні та письмові пояснення з питань конституційного права

МОДУЛЬ 1.

Змістовний модуль 1 "Основні положення".

Тема 1 Конституція - Основний закон держави.

Методичні вказівки до вивчення теми.

При вивченні цієї теми потрібно зазначити, що Конституція України як правовий акт має найвищу юридичну силу в державі.

Необхідно розглянути основні етапи розвитку світового та вітчизняного конституціоналізму. При цьому потрібно визначити послідовність розвитку конституційного процесу в Україні.

При вивченні особливості механізму дії конституції потрібно зауважити на тому, що він полягає саме в перетворенні, втіленні конституційних норм у фактичній діяльності організацій, органів, посадових осіб і громадян.

Розкриваючи склад Конституції України, перш за все необхідно приділити увагу основним структурним частинам конституції

Для чіткого уявлення про конституційну реформу в Україні слід приділити увагу становленню Конституції України, визначити основні етапи новітнього конституційного процесу в Україні.

Термінологічний словник

Преамбула Конституції України - типова декларація з притаманними їй цілями та завданнями, що розкриває історичні шляхи становлення і розвитку Конституції, проголошення конституційних ідеалів. Преамбула - правовий акт безпосередньої дії, який не є типовою правовою нормою.

Самостійна робота для вивчення теми:

Питання для опанування та обговорення.

1. Історичний розвиток конституційних ідей та інститутів.
2. Конституційні традиції та акти Росії і України дореволюційного періоду (до жовтня 1917 року).
3. Універсали Української Центральної Ради та Конституції УНР (1918 року).
4. Конституція СРСР 1977 року та Конституція Української РСР 1978 року: основні риси і особливості.
5. Основні етапи новітнього конституційного процесу в Україні.
6. Юридичні властивості діючої Конституції України.
7. Функції Конституції України.
8. Принципи Конституції України.
9. Структура та загальна характеристика Конституції України.
10. Механізм дії Конституції України.
11. Форми реалізації Конституції України.
12. Порядок внесення змін до Конституції України.
13. Перехідні положення Конституції України.
14. Преамбула Конституції України як носій дескриптивної (описової) інформації.
15. Значення конституційної реформи в Україні.
16. Скільки Конституцій було прийнято в Україні за радянської доби?
17. В чому полягає проблема конституційного закону ?

Тести.

1. Декларацію про державний суверенітет України прийнято:
 - а) 16 липня 1990 року;

б) 24 серпня 1991 року;

в) 22 січня 1918 року.

2. Основними функціями Конституції України є:

а) юридична, ідеологічна;

б) юридична, ідеологічна, політична;

в) політична, естетична.

Завдання.

1. Навести приклади процесуальних норм в Конституції України.

2. Навести статті Конституції України, в яких закріплено її політична функція.

Теми рефератів.

1. Конституція Російської РФСР 1918 року та Конституція Української РСР 1919 року: коротка характеристика.

2. Перша Конституція СРСР: проблема конституційного наступництва та особливості структури.

3. Конституція СРСР 1936 року: загально-правова характеристика, структура, механізм дії, ефективність.

4. Концепція нової Конституції України (1991 року), проекти Конституцій України 1993 і 1996 років.

5. Конституційний договір між Верховною Радою України і Президентом України (1995 року): правова природа та конституційне значення.

6. Конституція України (1996 року): загальна характеристика і структура.

7. Основні етапи розвитку вітчизняного конституційного будівництва.

8. Поділ державної влади в Україні за Конституцією України.

9. Сучасний етап конституційної реформи в Україні.

Перелік рекомендованих нормативних актів та літератури:

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР.- 1990.- № 31. Ст. 429.
2. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України – 1991.- № 38.- Ст. 502.
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Право, 1996. – 36 с.
4. Закон України. Про внесення змін до Конституції України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 2, ст.44.
5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Барабаша О.Л. щодо офіційного тлумачення ст.94 та ст.160 Конституції України (справа про набуття чинності Конституції України). – В 11Н.: Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 1997-2001. Кн. 1 / Відповід. Редакт. Канд.юрид.наук. П.Є.Євграфов. – К.:Юрінком Інтер, 2001.- С.39-42.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі про здійснення державної влади народом від 05.10.2005// Урядовий кур'єр. – 17.10.2005.
7. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20 – рп.
8. Головатий С. Конституція України в системі європейського конституціоналізму // Право України. – 1997.- № 8.-С.3-8.
9. Стецюк П. Основи теорії конституції та конституціоналізму. – Львів: «Астролябія», 2003.- 232 с.
10. Тихонова Є., Юзьков Л. Конституція юридична і фактична // Право України, 1992, № 1.- С. 3-10.
11. Шаповал В. Основний закон держави // Віче.-1996.-№ 3.-С.27-35.
12. Юзьков Л. Основні положення проекту нової Конституції України // Розбудова держави, 1992, № 5. – С.- 36-39.
13. Майданник О. О. Конституційне право України. Навчальний посібник, К. 2012 – 167с
14. Шаптала Н. К. Задорожня Г. В. Конституційне право України. К. 2012- 472с

15. Тетарчук І.В. Конституційне право України. Навчальний посібник. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 218с
16. Орленко В. І., Орленко В. В. Конституційне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 208с

Змістовний модуль 2»Загальні засади конституційного ладу України»

Тема 2 Загальні засади конституційного статусу людини і громадянина

Методичні вказівки до вивчення теми.

Розглядаючи питання запропонованих тем, перш за все потрібно розкрити поняття людини, особистості та громадянина у сучасному конституціоналізмі, визначити понятійні засоби, які визначають конституційний статус особистості в Україні.

Необхідно зрозуміти принципи правового статусу та охарактеризувати види громадянських станів особистості в Україні, при цьому приділити увагу законодавчій регламентації громадянства за діючим вітчизняним законодавством.

При вивченні правового статусу іноземних громадян слід мати на увазі, що в Україні чинним законодавством достатньо врегульовано положення іноземних громадян, їх права та обов'язки, порядок набуття громадянства, а також варто визначити статус осіб без громадянства, умови та порядок надання статусу біженця в Україні за діючим законодавством.

Велику увагу в Конституції України приділено правам людини і громадянина, тому вивчаючи ці питання необхідно дати поняття, розкрити юридичну природу та класифікувати конституційні права, свободи, законні інтереси та обов'язки громадян в Україні. При цьому приділити увагу співвідношенню особистих та індивідуальних прав громадян.

Важливим елементом питання, що стосується прав людини і громадянина, є гарантії здійснення та забезпечення їх дотримання в Українській державі.

Крім того, слід розкрити питання співвідношення міжнародно-правових стандартів з правового статусу людини і громадянина та національного конституційного права, їх імплементації в норми вітчизняного права.

Термінологічний словник.

Громадянство України - правовий зв'язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках.

Громадянин України - особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

Іноземець - особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав.

Особа без громадянства - особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Самостійна робота для вивчення теми:

Питання для опанування та обговорення.

1. Правовий статус особистості: поняття, принципи та види.

2. Поняття та принципи правового статусу людини і громадянина.
3. Правова регламентація громадянських станів особи. Види громадянських станів.
4. Громадянство: поняття та конституційна природа.
5. Принципи громадянства України.
6. Правовий статус та режими проживання іноземців.
7. Особи без громадянства: поняття та особливості правового положення. Проблема полігромадянства.
8. Особливості правового статусу біженців. Права та обов'язки біженців. Проблема вимушених переселенців.
9. Повноваження органів, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України.
10. Умови прийняття громадянства.
11. Припинення громадянства України.
12. Які основні види прав і свобод людини і громадянина, визначені Конституцією України?
13. Поняття, юридична природа та класифікація конституційних прав, свобод та обов'язків громадян. Співвідношення індивідуальних та колективних прав громадян.
14. Громадянські права і свободи людини: загальна характеристика.
15. Політичні права і свободи громадян України.
16. Економічні права й свободи людини і громадянина.
17. Соціальні та культурні (духовні) права й свободи людини і громадянина.
18. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

19. Завдання органів виконавчої та судової влади, контрольно - наглядових, правоохоронних органів, об'єднань громадян в забезпеченні правового захисту людини.
20. Гарантії здійснення прав, свобод та обов'язків громадян.
21. Система правових засобів (механізм) реалізації прав та свобод людини і громадянина.
22. Завдання органів виконавчої та судової влади, контрольно - наглядових, правоохоронних органів, об'єднань громадян в забезпеченні правового захисту людини.
23. Чи гарантує Україна комплекс загальнолюдських прав та свобод особам, що не мають громадянства України, але перебувають на її території?

Тести.

1. Згідно Конституції України громадяни України:

- а) мають рівні конституційні права та свободи;
- б) рівні перед законом;
- в) відповіді а) та б) разом.

Громадянин України може бути державою примусово позбавлений громадянства:

- а) за здійснення державної зради;
- б) за скоєння тяжкого злочину;
- в) не може бути примусово позбавлений громадянства.

2. Хто здійснює парламентський контроль за дотриманням прав і свобод людей і громадян в Україні :

- а) Голова Верховної Ради України або його заступники;
- б) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- в) відповіді а) та б) разом?

Завдання

1. Визначити підстави визнання особи без громадянства.
2. Навести приклади підстав набуття громадянства України.
3. В яких випадках дитина визнається громадянином України?
4. В яких випадках не дозволяється вихід з громадянства України?

Теми рефератів.

1. Людина, особа, громадянин в сучасному конституціоналізмі.
2. Міжнародно-правові стандарти та конституційне законодавство про правовий статус людини та громадянина.

Перелік рекомендованих нормативних актів та літератури:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
2. Закон України. Про громадянство України. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 13. - Ст.3.
3. Закон України. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків // Офіційний вісник України.-2005.-№40.-Ст.2536.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України положень частини другої статті 5 Закону України „Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини“(справа про віковий ценз). - В кн.:

- Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 1997-2001. Кн. 2 / Відповід. редакц. канд. юрид. наук. П.С.Євграфов. - К.:Юрінком Інтер, 2001.- С.66-69.
5. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20 – рп.
 6. Білоскурська О. Щодо поняття конституційних обов'язків //Право України.-2004.-№10.-С.85-88.
 7. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посібник.- К.:Юрінком Інтер, 2003.- 336 с.
 8. Копиленко О. Щодо закону про громадянство України // Право України. - 2001.- № 10. - С.84-88.
 9. Махновський І. Конституційно-правовий статус особи (її громадянські права і свободи) //Право України.-2002.- №№7.-С.18-22.
 10. Німченко В. Правовий статус особи за Конституцією України // Вісник Конституційного Суду України.- 1998.- №3.-С.35-45.
 11. Рабінович П. Права людини і громадянина у Конституції України. - Харків: «Право».- 1997.- 64 с.
 12. Стецюк П. Права людини в системі сучасного українського конституціоналізму // Життя і право. - 2005. - № 5(17). - С.37-40.
 13. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. – К. Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 350 с.
 14. Майданник О. О. Конституційне право України. Навчальний посібник, К. 2012 – 167с
 15. Шапала Н. К. Задорожня Г. В. Конституційне право України. К. 2012- 472с
 16. Тетарчук І.В. Конституційне право України. Навчальний посібник. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 218с
 17. Орленко В. І., Орленко В. В. Конституційне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 208с

Тема: 3 Конституційно-правове регулювання безпосередньої

демократії в Україні. Вибори в Україні

Конституція України вперше визнала не лише належність влади народу, тобто володіння політичною владою як його природне право мати владу, а і право реалізувати цю владу.

Надзвичайно важливою передумовою та визначальною ознакою демократичної, правової держави, якою Україну проголошено на конституційному рівні, є проведення періодичних, вільних виборів, сутність яких полягає в оновленні складу представницьких органів публічної влади та зміні виборчих посадових осіб на основі демократичних процедур.

Вивчаючи дану тему спочатку необхідно дати визначення поняття прямого народовладдя, а саме поняття виборів, виборчого права і виборчої системи. Бажано на конкретних прикладах довести, чим вибори відрізняються від призначення на посаду. Дати визначення поняття «вибори легітимують владу». Охарактеризувати основні форми безпосередньої демократії в Україні. Студент опрацьовуючи дану тему повинен дійти висновку що сутність безпосередньої демократії найповніше виявляється в її принципах як основних засадах її здійснення. Охарактеризувати принципи виборчого права та порівняти їх з міжнародними стандартами.

Особливу увагу потрібно зосередити на статусі виборців і чим він відрізняється від «виборчого корпусу». Детально охарактеризувати виборчий процес виходячи з вимог чинного законодавства, а саме станом на січень 2011 року. Потрібно детально проаналізувати стадії виборчого процесу, відобразити владних суб'єктів які наділені правом призначення та проведення виборів до Верховної Ради України, Верховної Ради АРК, Президента України та місцевих рад.

В завершенні вивчення цієї теми потрібно довести або заперечити легітимність результатів чергових виборів. Студенту необхідно знати при яких обставинах призначаються повторні вибори та повторне голосування.

Не менш важливим є питання гарантії виборчого права в Україні, а саме відповідальність осіб за порушення виборчого законодавства України.

Батьківщиною референдумів традиційно вважається Швейцарія. Відповідно перший у світі референдум було проведено в 1439 році у швейцарському кантоні Берн.

Спочатку потрібно розкрити зміст поняття та види референдумів. Охарактеризувати референдну демократію, імперативний та консульта-тивний референдум. Принципи і порядок проведення референдумів. Правові наслідки референдумів.

Особливу увагу слід звернути на референтний процес та його принципи. Охарактеризувати суб'єктів права ініціювання та підготовки всеукраїнського та місцевих референдумів в Україні.

Вивчаючи цю тему студент повинен добре засвоїти порядок зміни й скасування рішень, які прийняті на референдумі. Знати яка відповідальність наступає за порушення порядку проведення референдуму.

Семінарське завдання №9 (2 год.)

Питання для обговорення.

- 1. Основні форми безпосередньої демократії.**
- 2. Поняття, правові засади та характеристика основних принципів виборів.**
- 3. Види виборів та виборчих систем.**
- 4. Суб'єкти виборчого процесу та їх обов'язки.**
- 5. Основні стадії виборчого процесу в Україні та їх характеристика.**
- 6. Поняття і види референдумів в Україні.**
- 7. Предмет всеукраїнського та місцевого референдумів в Україні.**
- 8. Принципи і порядок проведення референдумів в Україні.**
- 9. Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори та референдум.**

Самостійна робота для вивчення теми

1. Назвіть форми безпосередньої демократії в Україні.
2. Назвіть виборчі цензи щодо активного виборчого права, передбачені національним виборчим законодавством.
3. Наведіть приклади виборчих цензів щодо пасивного виборчого права.
4. Які чинники, на ваш погляд, впливають на реалізацію суб'єктивного виборчого права в Україні?
5. Що таке міжнародно-правові стандарти виборчого права?
6. Які визнає принципи виборчого права?
7. Дайте визначення поняття принципів виборчого права. Якими нормативно-правовими актами вони визначені?
8. Назвіть принципи виборчого права України.
9. Який принцип виборчого права супроводжується таким явищем, як абсентеїзм?
10. У чому полягає зміст принципу свободи виборів?
11. У чому полягає зміст принципу рівного виборчого права?
12. У чому полягає зміст принципу прямого виборчого права?
13. У чому полягає зміст принципу таємного голосування?
14. Особливості виборів Президента України.
15. Особливості виборів голів сільських, селищних та міських голів.
16. Перспективи прийняття виборчого кодексу в Україні.
17. Чи відоме вам походження терміну «референдум»?
18. Дайте визначення поняття «референдум».
19. Які питання можуть вирішуватись на референдумах?
20. З яких питань законодавство не допускає проведення референдумів?
21. Яку юридичну силу мають акти, прийняті на референдумах? Чому?

Практичне завдання.

1. У відповідності до Закону України «Про вибори народних депутатів України» від 25.03.2004р. та зі змінами 7.07.2005 р. вибори народних депутатів України здійснювались на засадах пропорційної системи. Опрацювавши згаданий закон зі конкретно вказаною датою змін, коротко опишіть

результативність, а чи не результативність пропорцій-ної системи виборів народних депутатів України.

2. У відповідності до Закону України «Про вибори народних депутатів України» від 25.03.2004р. та зі змінами станом на 17.11.2011 року вибори народних депутатів України здійснюються на засадах змішаної системи. У письмовій формі викладіть власну думку про ефективність змішаної системи виборів народних депутатів України. Бажано навести приклади з виборів народних депутатів України 28.10.2012 року.

Запропонуйте питання, які ви вважаєте варто було б Винести на всеукраїнський чи місцевий референдуми. Сформулюйте питання таким чином, щоб в одному випадку референдум вважався консультативним, а в іншому – імперативним.

3. Ініціативна група громадян звернулися до Центральної виборчої комісії із заявою про призначення всеукраїнського референдуму з питання зменшення розміру ввізного мита на автомобілі іноземного виробництва, випущені до 2008р. у своїй заяві вони зазначили, що зібрали на підтримку проведення референдуму підписи громадян України у 20 областях України. При цьому у 17 областях – понад 110 тис. підписів, у 3 областях – від 1 000 до 109 тис. підписів громадян України. Дайте конституційно-правову оцінку ситуації. Чи виконані усі підстави для призначення референдуму? Який суб'єкт має призначати референдум у даній ситуації? Чи до належного суб'єкта звернулася ініціативна група громадян із заявою?

Література:

1. Орленко В. І., Орленко В. В. Конституційне право України. Нпвчальний посібник для підготовки до іспитів. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 208с
2. Тетарчук І.В. Конституційне право України. Навчальний посібник. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. 218с
3. Шаптала Н. К. Задорожня Г. В. Конституційне право України. К. 2012- 472с.[Електронний ресурс] –Режим доступу до посібн. :http://pidruchniki.ws/1584072046851/pravo/konstitutsiyne_pravo_ukrayini_-_shaptala_nk.
4. Шукліна Н. Г., Совгіря О. В. Конституційне право України. Навчальний посібник.. – К. Юрінком Інтер. 2012. 533 с. [Електроннийресурс]– Режим доступу до посібн. :http://pidruchniki.ws/1584072046786/pravo/konstitutsiyne_pravo_ukrayini_-_sovgirya_ov.
5. Майданник О. О. Конституційне право України. Навчальний посібник, К. 2012 – 167с
6. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України, навч. пос. – К.: ТОВ «КНТ». - 2011.
7. Шевченко А.Є.Реалізаціяконституційногоправамирнізібрання монографія/[А.Є.Шевченко,М.М.Денісова,О.С.Денісова];Донець.юр Луган.держ.ун-тувнутр.справім.Е.О.Дідоренка.– Донецьк:Ноулідж, від-ня,2011.–138с.
8. ОніщукМ.В.Референдадемократія:проблемиконституційноїтеорії та практики: К.: Видавництво Європейського університету, 2010. - 450С.
9. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л.Конституційне право України.
10. Академічний курс:Підруч.: У2 т. – Т.1/За ред. В.Ф. Погорілка. – К.:ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. – 544 с.
11. Конституційне право України. Академічний курс:Підруч.: У2 т. – Т.2/За ред. Ю.С.Шемшушенка. – К.:ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 800 с.
12. ПогорілкоВ.Ф.,ФедоренкоВ.Л.РеференднеправоУкраїни: Навчальнийпосібник.–К.:Ліра-К,2006.–366с.
13. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. пос.- К.: Атіка, 2004.
14. Стецюк П.Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. ч.2.- Львів: Астролябія, 2004.
15. Чушенко В. Соціально-організоване суспільство і формування політичної влади в Україні // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні.-Львів, 2004.

16. Білоскурська О. Щодо поняття конституційних обов'язків //Право України.-2004.-№10.-С.85-88.
17. Шемшученко Ю. С., Погорілко В. Ф. Система конституційного права як галузі права, юридичної науки та навчальної дисципліни // Вісник Академії правових наук. – 2003, - № 2-3. – с.213-224.
18. Копиленко О. Щодо закону про громадянство України // Право України. - 2001.- № 10. - С.84-88.
19. Махновський І. Конституційно-правовий статус особи (її громадянські права і свободи) //Право України.-2002.-№№7.-С.18-22.
20. Німченко В. Правовий статус особи за Конституцією України // Вісник Конституційного Суду України.- 1998.-№3.-С.35-45.
21. Рабінович П. Права людини і громадянина у Конституції України. - Харків: «Право».- 1997.- 64 с.
22. Тихонова Є., Юзьков Л. Конституція юридична і фактична // Право України, 1992, № 1.- С. 3-10.

Нормативні акти :

1. **Конституція України** від 28.06.1996 р.(Із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2222-IV від 08.12.2004](#), ВВР, 2005, № 2, ст.44 [№ 2952-VI від 01.02.2011](#), ВВР, 2011, № 10, ст.68 [№ 586-VII від 19.09.2013](#), ВВР, 2014, № 11, ст.142 [№ 742-VII від 21.02.2014](#), ВВР, 2014, № 11, ст.143) // Відомості Верховної Ради України – 1996. - № 30.
2. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією ООН 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.11.1948 року:[Електроний ресурс]//Режим доступу:http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015&p=1299912109528145.
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Генеральна Асамблея ООН, 16 грудня 1966р., док. ООН А/RES/2200 А (XXI))///Бюлетень Міністерства юстиції України.–2002.–№1.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. {Конвенцію ратифіковано Законом

17.07.1997}: [Електронийресурс]//Режимдоступу

//http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004.

5. Декларація про державний суверенітет України, 16.07.1990 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1990. -№ 31.
6. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 38.
7. Закон України "Про Центральну Виборчу Комісію України" від 30 червня 2004 року.
8. Закон України. Про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України" // Голос України. - 2004, 16 квітня.
9. Закон України "Про вибори народних депутатів України" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2012. - № 10-11. - ст.73
10. Закон України«Про місцеві вибори»№ 595-VIII 14 липня 2015 року:[Електронийресурс]//Режимдоступузakon.rada.gov.ua/go/595-19.
11. Закон України «Про Державний реєстр виборців» від 22 лютого 2007 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2007. - N 20. - ст.282
12. Закон України «[Про всеукраїнський референдум](#)» № 5475-VI від 06.11.2012року:[Електронийресурс]//Режимдоступузakon.rada.gov.ua/go/5475-17.

Додаткова література.

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 63 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 43 Закону України , Про вибори народних депутатів України"(справа про виборчу квоту). - В кн.: Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 2001-2002.

Кн. 3 / Відповід. редакт. канд.юрид.наук. П.Є.Євграфов. - К.:Юрінком Інтер, 2002.- С.162-166.

Рішення Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності проекту закону України „Про внесення змін до Конституції України за результатами всеукраїнського референдуму за народною ініціативою" вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про внесення змін до статей 76, 80, 90, 106 Конституції України). - В кн.:

Конституційний Суд України: Рішення. Висновки. 1997-2001. Кн. 2 / Відповід. редакт. канд.юрид.наук. П.Є.Євграфов. - К.:Юрінком Інтер, 2001.- С.123-128